

Rendkívüli árvízvédekezés a Hármaskörösön

A Körösök hegyvidéki vízgyűjtőjén a téli hónapokban jelentős mennyiségű hó halmozódott fel. A tavaszi olvadásból és csapadékból keletkezett árhullámok folyamatosan töltötték fel a Hármaskörös és a Tisza medrét. A Körösök vízrendszerében április közepéig 21 árhullám vonult le.

A dunai árvíz egyidejű tetőzése miatt a Tisza alsó szakaszán az árhullámok összehatalmították a Maros és a Körösök árhullámaival. A március végi nagy csapadékokból keletkezett újabb árhullámok már az eddigi legmagasabb vízszinteket meghaladó vízállásokat jeleztek. Április közepén az előrejelzések alapján bizonyossá vált, hogy az árhullámok sorozata a Hármaskörös alsó szakaszán az eddig észlelt legmagasabb vízállás felett fog tetőzni.

A kialakult körülményekre tekintettel a kormány megállapította a veszélyhelyzetet és április 18-án rendkívüli árvízvédekezést rendelt el a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság területére, a Hármaskörös középső és alsó szakaszára, a Szarvasi és a Zsófiámajori árvízvédelmi vonalakra.

Az előrejelzett tetőző vízállások a Hármaskörös alsó szakaszán, a kiépített töltésszakaszokon is jelentősen meghaladták a mértékadó árvízszintet. A jobb parti töltés kiépítettsége nem felel meg a mértékadó árvízi biztonság, magassági hiányos

szakaszok vannak, ezért az előrejelzett vízállások ismeretében azonnal megkezdődött a veszélyeztetett védvonalak megerősítése. A legkritikusabb árvízi helyzet bekövetkezéséig mindössze néhány nap állt rendelkezésre.

Az árvízi katasztrófa megelőzése érdekében az igazgatóság intézkedett a töltéserősítési munkákhoz szükséges anyagok, eszközök és munkaerő biztosítása érdekében. Készenlétebe helyezett két védelmi osztagot. Tárgyalásokat kezdeményezett a romániai vízeresztés csökkentése érdekében. Közérőt és honvédségi erőt kért a védelmi munkákhoz.

A Hortobágy-Berettyó árvízi helyzete a Hármaskörös magas vízállása és az Árvízkapu tartós bezárása miatt kritikussá vált. A torkolatnál 29 egységből álló szivattyú provizórium telepítésével és üzemeltetésével kellett biztosítani az árvízzel egyidejű belvizek levezetését és az árvízi veszélyeztetettség csökkentését a főcsatorna menti töltéseken.

A töltéserősítési munkák keretében – az előre jelzett tetőzési értéket 50 cm biztonsággal megnövelt szintre – nyúlgát épült a Hármaskörös bal parti védvonalán, a jobb parton, és a Hortobágy-Berettyó bal partján. Öt nap alatt összesen 25 km töltésmagasítás készült el. Ezen védművek építéséhez összesen 320.000 homokzsákot

és közel 5000 m³ homokot használtak fel. Ahol szükséges volt, ott hullámverés elleni védelem épült. Az éjjel-nappal végzett megfeszített munka eredményeként a nyúlgátak az árhullám tetőzéséig elkészültek.

A Hármaskörös árhulláma Gyománál április 19-én 909 cm-rel, Szarvason április 20-án 986 cm-rel tetőzött. A korábbi legmagasabb árvízszinteket Szarvasnál 32 cm-rel, Békésszentandrásnál 47 cm-rel, Kunszentmártonban már 54 cm-rel haladta meg a rendkívüli árhullám.

Tartósságában is rendkívüli volt ez a tetőzés, Szarvasnál 6 napig, Békésszentandrásnál 9 napig, Kunszentmártonnál 12 napig volt a vízállás az eddigi legmagasabb felett.

Az árhullám tetőzését követően a figyelem a védvonalak mentén az árvízi jelenségek fokozott megfigyelésére és értékelésére irányult. Megduplázott segédőri létszám, és két töltésfeltároló szakcsoport figyelte és értékelte folyamatosan az árvízi jelenségeket és a töltések állapotát.

A tartóssan magas vízállások hatására több helyen keletkezett szivárgás, csurgás, rézsű, illetve altalaj felpuhulás. Az árvízi jelenségek kivizsgálását követően azonnal megkezdődtek a szükséges védelmi beavatkozások.

A Hármaskörös bal partján, a Fűzfásúgyi holtágnál két helyen, az endrődi szennyvíztisztító telep mellett, a régi peresi komp rámpája alatt és a jobb parton Kocsorhegyen bordás megtámasztás épült.

A Hortobágy-Berettyó bal partján, Mezőtúr belterületén, bordás leterhelés épült. Ezeknél a beavatkozásoknál közel 250.000 zsákra és 4300 m³ homokra volt szükség.

A töltések állékonyságának biztosítása érdekében fontos feladat volt az előterek, töltésrézsűk és koronák folyamatos víztelenítése, a szivárgók üzemeltetése.

A rendkívüli árvízvédekezést az ágazati szakmai és a politikai vezetők folyamatosan figyelemmel kísérték és támogatták. Rendszeresen ülésezett a Békés megyei Védelmi Bizottság, intézkedéseivel elősegítve a védekezéshez szükséges erők biztosítását.

A rendkívüli árvízvédekezésben nagy
(Folytatás a 2. oldalon)

Békésszentandrás gátörjárás, 2006.04.20.

Rendkívüli árvízvédekezés a Hármas-Körösön

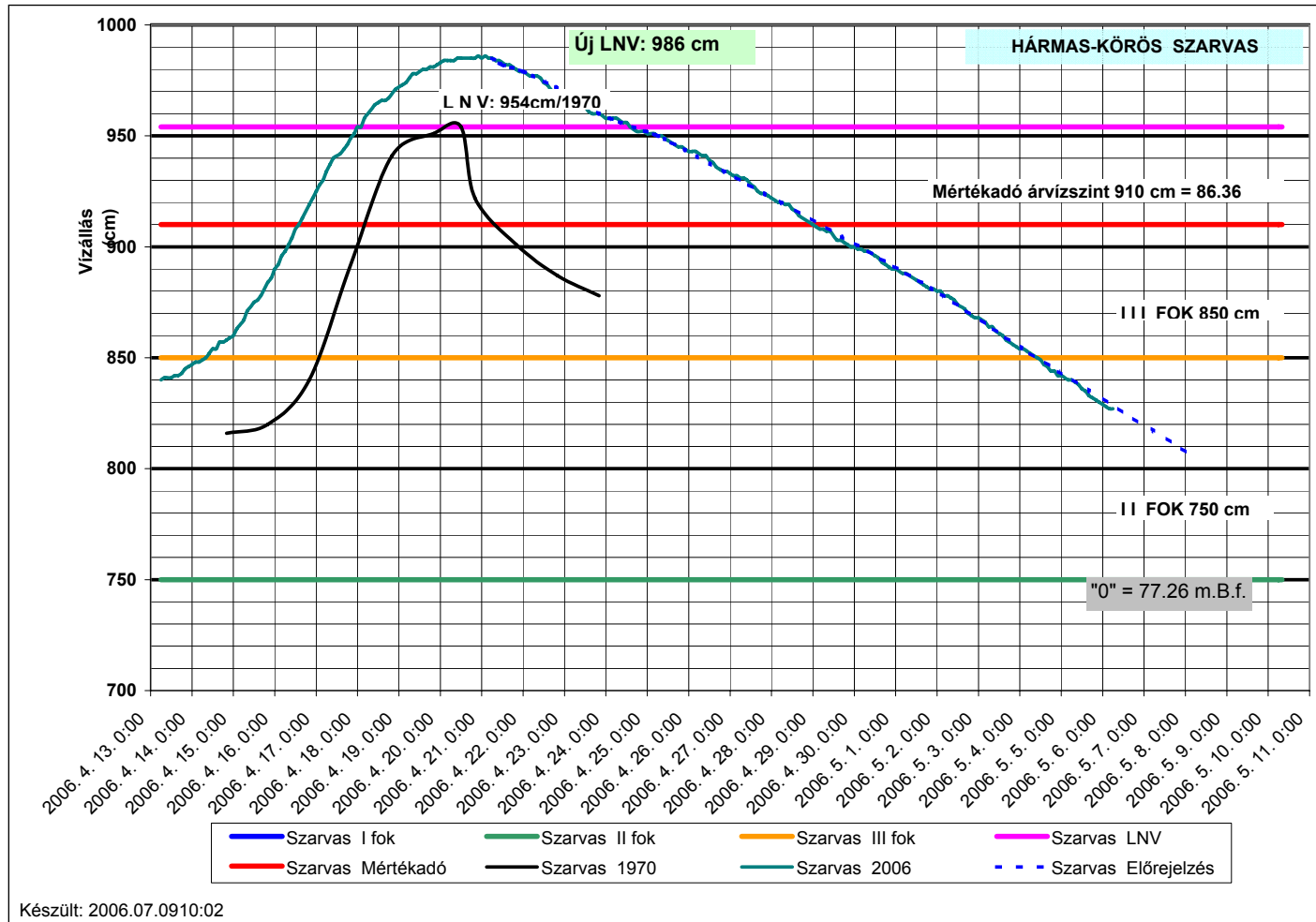
(Folytatás az 1. oldalról)

létszámú védelmi munkaerőre volt szükség. A legnagyobb erőforrás április 19-én volt igénybe véve, amikor 3.248 fő vett részt az árvízvédekezésben. A műszaki irányítói létszámot elsősorban a társ Vizek és partnerszervezetek, a közérőt az önkormányzatok és vállalkozók biztosították. A védekezési munkák leghatékonyabb személyi állományát a 400 fős honvédségi alakulat képezte.

A hármas-körösi rendkívüli készütség május 9-én ért véget, 17-én pedig valamennyi folyón megszűnt az árvízvédekezés.

Magas szintű szakmai irányítással, széles körű összefogással és emberi helytállással eredményes volt a védekezés, a hatalmas víztömeget sikerült a gátak között megtartani, az árvízi katasztrófát megelőzni.

Cserkúti Andrásné

Vízminőségi Kárelhárítási Tanfolyam

A vízminőségi kárelhárítás országos rendszerének fejlesztése című Phare program keretében 2006. június 13–14-én Budapesten az ÁBK SZ Kht. telephelyén került megrendezésre a kétnapos Vízminőségi Kárelhárítási Tanfolyam valamennyi környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság részvételével, kimondottan a szakmában még kezdő kollégák továbbképzése céljából. A rendezvényt *Magyarics András* nyitotta meg, majd *Kőszeghy Tamás* (KvVM) ismertette a vízminőségvédelmi kárelhárítás jogszabályi hátterét, működési rendjét a kezdetektől napjainkig. Kiemelte a területi vízminőségi kárelhárítási tervek jelentőségét, hangsúlyozva a folyamatos aktualizálás fontosságát, valamint az üzemi vízminőségi kárelhárítási tervek kulcsfontosságú szerepét az esetlegesen bekövetkező vízminőségi problémák szakszerű kárelhárításában. Szorgalmazta a kárelhárítási gyakorlatok évenkénti megszervezését akár nemzetközi szinten, a határ menti társszervek bevonásával. Bemutatásra került a Víz Kéretirányelv jelenlegi helyzete. *Dr. Deseő Éva* a KvVM előadójaként a Phare Projekt eredményeiről számolt be, kiemelve a vízminőségi kárelhárítási eszközök beszerzését (mind a 12 környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnál), az új vízminőségi kárelhárítási helyek létesítését és a külföldi tanulmányutak tapasztalatait. *Horkai András* a VKK előadójaként a vízminőségi kárelhárítás informatikai hátterét mutatta be, hangsúlyozva az új vízminőségi modul minél előbbi bevezetésének szükségességét, jelezve, hogy szintén új, egységes modulokat terveznek az ár-és belvízvédelmi napi jelentések készítésére is. *Kisgyörgy Sándor* a KSZI Kft. ügyvezetője a területi tervek készítésének tapasztalatairól számolt be és javaslatokat állított össze a jogszabályi háttér módosítására (pl.: az 5 m³/óra vízforgalom helyett a tárolt, illetve gyártott veszélyes anyagok mennyisége, veszélyessége alapján legyenek kötelezve az üzemek a kárelhárítási tervek készítésére.). Fontosnak tartja, hogy minden vízügyi igazgatóságnál legyen egy kijelölt adatfelelős, aki

felel a tervekben szereplő adatok naprakészségéért. Felhívta a figyelmet arra, hogy a területi tervek aktualizálása esedékes, azokat el kell végezni. Pannonhalmi Miklós az ÉDU-KÖVIZIG-től a VKI követelményeket, ajánlásokat ismertette. Az első nap hátralévő részében *Tóth Ferenc* az ÁBK SZ Védelmi Osztágának vezetője bemutatta a központi védelmi raktárakat és a vízminőségi kárelhárítási gépeket. Sajnálatos, hogy pénzügyi forráshiány miatt egyetlen védelmi gép beüzemelésére sem kerülhetett sor, kizárólag a merülő falak voltak kitélepítve a Dunára.

A tanfolyam második napjának előadássorozatát *Magyarics András* indította a védelmi felkészültség helyzetéről, összehasonlítva a külföldi tanulmányutak során tapasztaltakkal. Hangsúlyozta a védekezés személyi és eszközigényének, valamint a védelmi raktárak szerepét, és a védelmi gyakorlatok fontosságát. Jelezte, hogy a nemzetközi szinthez képest lényeges elmaradásunk nincs, de nagyon szükségesnek érzi a kinti tapasztalatok alapján egy országos oktató- és gyakorlati központ létrehozását. Szerepe kiemelt lenne az „élethű” gyakorlatok (tényleges olajszennyezés vízen vagy talajon, stb.) lebonyolításában, melyre hazánkban még nem kerülhetett sor. Lényeges elmaradások a kutatás, fejlesztés vonalon vannak, valamint jellemző a védelmi felszerelések hiányossága, melyet a védelmi gyakorlatokon és az effektív védekezés során is tapasztalnak. Javasolja a védelmi gyakorlatok során a civilek és a lakosság meghívását is tájékoztatás céljából, melyet a szegedi vizignél már bevezettek. *Konyecsnyei Annamária* (ÁBK SZ Kht.) a vízminőségvédelmi technológiákat mutatta be. Videó bemutatást láthattunk az Európai Unió tagországok védelmi központjairól, raktárainról, oktatóbázisokról és védelmi gyakorlatokról. A nap hátralévő részében konkrét szennyezések és kárelhárítási tevékenységek bemutatása történt esettanulmányokon keresztül.

Igazgatóságunkat Serfőző Lajos (MBSZ), dr. Vasas Ferencné (előadó) és Bányai Barbara képviselte.

Bányai Barbara

Reformlépések a zöldtárcanál

A környezetvédelmi igazgatásban dolgozók létszáma 293 fővel mintegy 6.900-ra csökken július elsején – jelentette ki *Persányi Miklós*, környezetvédelmi és vízügyi miniszter a szaktárca új vezetőinek bemutatása alkalmával a Budapesten 2006. június 19-én megtartott sajtótájékoztatón. Elmondta, hogy a minisztériumban 409-en dolgoznak júliustól, 46 fővel kevesebben az eddigiekhez képest. A felügyelőségeknél 170 fővel 1.436-ra, a nemzeti parkoknál pedig 78 fővel 704-re csökken a foglalkoztatottak köre. A 3.900 fős vízügyi igazgatóságoknál nem csökken a létszám – tette hozzá a miniszter. Hangoztatta, hogy a létszámleépítés 2007-ben 1,5 milliárd forintot megtakarítást tesz lehetővé az idei évhez képest. *Persányi Miklós* közölte, hogy a felügyelőségek közül megszűnik a bajai központú alsó-dunavölgyi, valamint a gyulai központú körös-vidéki intézmény, mert ezeknek a hatóságoknak a térség visszafogott ipari tevékenysége miatt viszonylag kevés feladata volt. Területi kirendeltség a továbbiakban is marad mindkét városban – fűzte hozzá a miniszter. Kitért arra, hogy az intézmények háttérfunkcióinak egységesítése a nemzeti parkokkal kezdődik. A 10 igazgatóság könyvelését, pénzügyi tevékenységét nem külön-külön, hanem integráltan kezelik a jövőben. *Persányi Miklós* beszámolt arról, hogy a minisztériumon belül az eddigi 35 főosztályhoz képest az új struktúrában csak 15 működik, amelyeket 7 államtitkár helyett 5 felügyel. *Kovács Kálmán*, a tárca miniszter-helyettesi funkciókat ellátó államtitkára arról beszélt, hogy küldetésének tekinti a természettudatosság fokozását a társadalomban. Olyan társadalmi légkört kell kialakítani, ahol megnő a környezetvédelem jelentősége – fogalmazott az államtitkár. Jelezte, hogy ehhez az oktatásban és a tájékoztatásban új szemlélet szükséges. Közérthető formában kell találni a környezeti vonatkozású információkat, amelyeket eddig a társadalom számára sokszor nem fordítottak le. Az oktatást *Haraszthy László*, a tárca természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkára felügyeli majd, aki a nemzeti parkokon keresztül fokozná az emberek környezeti fogékonyságát. Elmondta, hogy a tárca a nemzeti parkokról törvényt készít elő, amelynek értelmében ezek a természeti területek nem csak intézményekként, hanem élményszerzési lehetőségként is funkcionálhatnak. *Tátrai Miklós* környezetgazdaságtani szakállamtitkár saját jövőbeni felelősségköréből azt emelte ki, hogy az elkövetkező évek fejlesztéseinél elő kell segíteni a magyar szakértelemnek, a magyar technológiáknak a jelenleginél nagyobb arányú képviselését. *Erdey György*, jogi és koordinációs szakállamtitkár arról beszélt, hogy a környezetvédelmi igazgatásban dereguláció szükséges. Úgy kell érvényesíteni maradéktalanul a környezetvédelmi érdekeket, hogy eközben az igazgatást ne érhesse vád, hogy a gazdaság kerékkötője lenne – közölte. *Varga Miklós* vízügyi szakállamtitkár a legaktuálisabb feladatnak a tavaszi árvizet követő helyreállítási munkákat nevezte. A tervezett vízügyi lépések között említette a hegyvidéki záportározók megépítését, illetve új szabályozást a települési ivóvíz-hálózatok biztonságának fokozására.

KvVM Hírek

Igazgatósági köszönet nap

A rendkívüli árvízvédekezési és belvízvédekezési munkák lezárására, a kiemelkedő munkát végző dolgozók elismerésére – *ebben az évben újszerű módon* – a közösségi összetartozást elősegítve, kötetlenebb formában és teljes igazgatósági körben szervezett rendezvényt az igazgatóság.

Június 27-ét a KÖSZÖNET NAPJÁT az igazgatóság valamennyi dolgozója a Szanazugi Védelmi Központban töltötte el, ahol sor került a miniszter által adományozott, a Vizek Kártételei Elleni Védekezésért Ezüst Érdemérmek (79 db) és Bronz Érdemérmek (158 db) átadására, valamint az Árvíz- és Belvízvédekezésért Emléklapok (200 db) kiosztására.

A dolgozók megvendégelése, a szórakoztató és jó hangulatú beszélgetések, mind hozzájárultak ahhoz, hogy az igazgatóság munkatársai egy napot közösen és kellemesen eltöltsenek.

Cserkúti Andrásné

Közmunkaprogram 2006.

Igazgatóságunk ez év tavaszán sikeresen szerepelt a Foglalkoztatási és Munkügyi Minisztérium Közmunkatanácsa meghívásos közmunkapályázatán, amely a megelőző ár- és belvízvédelmi munkálatok elvégzésére irányul.

Pályázatunkban átlagban 321 fő közmunkás foglalkoztatását vállaltuk 2006. március 15.–október 15.-e közötti időszakban.

A megítélt támogatás összege 242,25 millió Ft, amelyhez Igazgatóságunknak 24,225 millió Ft saját erőt kell biztosítani.

A Megyei Munkügyi Központ és kirendeltségei, valamint a programba bevont kisebbségi önkormányzatok bevonásával a munkavégzések március 15-én 150 fővel beindultak. A létszám július 1-jétől 50, augusztus 1-jétől pedig további 400 fővel fog növekedni, így fogjuk elérni a maximális 600 fős foglalkoztatási létszámot.

Az elmúlt időszakban a munkavégzéseket a területünkön folyó ár- és belvízi körülmények, valamint a csapadékos időjárás erősen befolyásolta. A közmunkások egy részét bevontuk az ár- és belvízvédelmi feladatok végzésébe is.

Napjainkban a programban betervezett munkálatokat végezzük.

Az elkövetkezendő időszakban a közmunkaprogram végrehajtásáról folyamatosan, részletes tájékoztatást adunk.

Bányai Géza

Az ár- és belvízvédkezés vízminőségi hatásai

A hosszan elhúzódó ár- és belvízvédkezés miatt az igazgatóságunk kezelésében lévő vizeket – elsősorban a holtágakat, a kettős hasznosítású- és belvizes csatornákat –, az év első felében kedvezőtlen vízminőségi állapot jellemezte. A levonuló árhullámok nem tették lehetővé, hogy a térségben egyébként szokásos vízgazdálkodási rendnek megfelelően, az öntözési igények kielégítésére, az április 15-vel kezdődő öntözési időszak kezdetére a fő lyóinkon lévő duzzasztóinkat beüzemeljük, illetve a Tisza-Körösvidéki Együttműködési Rendszer keretében üzemszerűen megkezdődjön a tiszai vízátvétel a Kiskörei és a Tiszalöki rendszerből. Csatornáink vízminőségét ezen időszakban alapvetően a vízáttöltés, a frissvíz betáplálás hiánya és az összegyülekező ill. elvezetendő belvizek minősége determinálta. (A levonuló árhullám miatt az Élővíz-csatorna gravitációs vízáttöltése február 19-től május 22-ig, illetve június 1-től június 30-ig szünetelt. A Szarvas-Békésszentandrási holtágon a gravitációs vízáttöltésének a feltétele ebben az évben csak május 24-től május 30-ig volt biztosított, illetve a legutóbbi árhullám levonulását követően július 5-én teremtődött meg újra a gravitációs kivezetés lehetősége.)

A kedvezőtlen vízminőségi állapot (oxigénhiány) több helyen okozott halpipálást, halpusztulást. (Hortobágy-Berettyó, Gyulavári főcsatorna, Békés III. tápcsatorna, Békés II. tápcsatorna,

Halpusztulás a Gyepes főcsatornán

Gerlai-holtág, Gyepes-csatorna), a magas sótartalom az ipari és a mezőgazdasági célú vízhasznosítást nehezítette (Élővíz-csatorna Békéscsaba, Szarvas-Békésszentandrási-holtág Kákafoki vízkivétel), de értelemszerűen a jóléti hasznosítás elvárásai sem teljesültek.

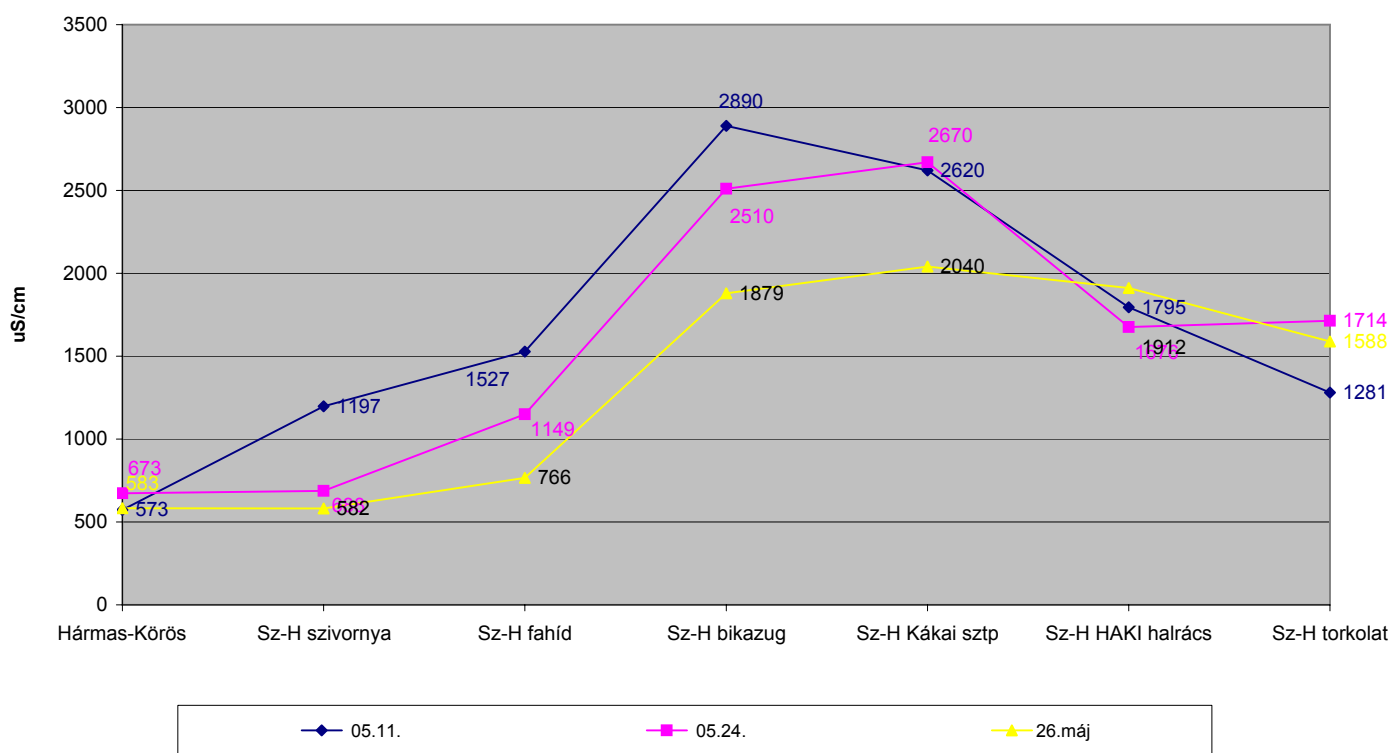
A jogszabályi előírásoknak megfelelően a haltetemek eltávolítását a halászati hasznosító végzte, azoknál a víz-

tereknél ahol nincs halászati hasznosító a haltetemek letermeléséről a víztér üzemeltetője gondoskodott.

Igazgatóságunk a mini laboratóriumával rendszeresen végzett üzemellenőrző méréseket, melyek többek között az egyidejűleg jelentkező belvíz elvezetési és öntözési igények kielégítésére szolgáló optimális üzemen kialakítását szolgálták.

Dr. Vasas Ferencé

A Szarvasi-holtág vezetőképességének változása a nagyvízkörön az átöblítés hatására

Interjúkötet Mosonyi Emil professzorral

MOSONYI EMIL a vízépítés professzora

ÁRPÁSI ZOLTÁN

A békésszentandrás duzzasztó tervezőjével készített interjúkötet jelent meg az ünnepi könyvhéten. Szerzője a Békés Megyei Hírlap előző főszerkesztője *Árpási Zoltán*. Az interjúalany, a németországi Singenben élő 96 éves Mosonyi Emil. A professor szakmai munkássága bölcsőjének a Körösök völgyét tekinti. Ide köti első munkája, a békésszentandrás duzzasztómű tervezése, s élete egyik fő műve a tiszalöki duzzasztó és vízerőmű – amely sok tekintetben minta a világ vízépítő mérnökei

számára – éltető vizet ad a térségnek. A Kossuth Kiadónál megjelent kötet olvasói előtt kibontakozik Mosonyi Emil életútja, akinek pályája csaknem az egész 20. századot átöleli. Az olvasó képet kap arról, hogyan jut el – a szellemi olimpiai bajnok Mező Ferenc tanítványa – a budapesti gimnáziumtól a világhírnévig. Olvashatunk a Horthy-rendszer világról, a háborús évek megpróbáltatásairól, a Rákosi-éra viszonyairól, ötvenhatról, a felkelés utáni megtorlás és kényszer finom alkalmazásának természetéről, s a laikus számára ismeretlen, de érdekes szakmai kérdésekről, köztük a máig rendezetlen bős-nagymarosi vízlépcsősorrendszerről.

Mosonyi Emil a közelmúltban úgy döntött, hogy összes kitüntetését, oklevelét, könyvét és íróasztalát Gyula városára hagyja. Azért éppen a fürdővárosra, mert első szakmai sikerét a békésszentandrás duzzasztó tervezésével a megyében érte el. Másik fő munkája, a tiszalöki vízlépcső építésének irányítása is ide köti azzal, hogy a létesítmény éltető vizet ad a Körösök völgyének.

A dokumentumok a Magyar Vízügyi Múzeum leltárba vétele után, Gyulára kerülnek. Idővel a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság által kialakítandó emlékházban helyezik el azokat.

Részlet Békés Megyei Hírlap tudósításából

Zöld Toll Díj kitüntetés

A Környezetvédelmi Világnap alkalmából a miniszter által adományozott Zöld Toll Díj Kitüntetésben részesült *Szőke Margit* a Békés Megyei Hírlap tudósítója, aki a Körös-vidék környezetvédelmével és vízgazdálkodásával összefüggő aktuális eseményekről – több mint egy évtizede – ad folyamatosan hiteles tájékoztatást Békés megye lakossága számára, korrekt, kreatív és szakmailag megalapozott módon, megjelenítve a környezetvédelmi és vízgazdálkodási célkitűzéseket, értékeket is a nyilvánosság felé.

Kitüntetések

A 2006. évi rendkívüli árvízvédekezések során végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként, **dr. Persányi Miklós** környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Vásárhelyi Pál Díjat adományozott
Bak Sándor igazgató részére.

Miniszteri Elismerő Oklevelet a 2006. évi rendkívüli árvíz-és belvízvédekezésben végzett áldozatos munkájáért, és a nehéz időszakban tanúsított helytállásának elismeréseként, a vizek kártételei elleni védekezésért dr. Persányi Miklós környezetvédelmi és vízügyi miniszter

- Galbáts Zoltán – műszaki igazgatóhelyettes, főmérnöknek
- Ifj. Pályi Bálint – gátörnek
- Reményi Zoltán – szakaszvédelemvezetőnek és
- Tomisa László – szakaszvédelemvezető-helyettesnek adományozott,

akik az oklevelet május 19-én Szegeden Gyuresány Ferenc miniszterelnöktől vették át.

Miniszteri Elismerő Oklevélben részesült

- Farkas Pál – védelmi osztag tag
- Filyó János – műszaki ügyeletes
- Kisházi Péter Konrád – védelemvezető helyettes
- Lúczy Gergely – szakaszvédelemvezető
- Nagy Sándor – ügyeletvezető és

• Szabó János – osztályvezető, szakaszvédelemvezető, akik az oklevelet június 13-én Gyomaendrődön a Védelmi Bizottság ülésén kapták meg.

Elnöki Plakettet adományozott a Békés Megyei Védelmi Bizottság

- Debreczeni Attila – gátör
- Dénes György – ügyeletvezető
- Farkas István – szakaszmérnök helyettes
- Kiss Attila – vízrajzi csoportvezető
- Kotroczó Julianna – töltésfeltáró szakcsoportvezető és
- Rétes Pál – területi felügyelő részére

akik a szintén a Védelmi Bizottság ülésén vették át a plaketteket.

Dr. Starosolszky Ödön

(1931–2006)

2006. június 3-án Budapesten elhunyt dr. Starosolszky Ödön, a műszaki tudomány doktora, Széchenyi-díjas címzetes műszaki egyetemi tanár, ny. kutató intézeti vezérigazgató, a Magyar Hidrológiai Társaság egykori elnöke.

Veszprémben született 1931. december 26-án. A Budapesti (Építőipari és Közlekedési) Műszaki Egyetemen szerzett 1954-ben vízépítő szakos mérnöki oklevelet. 1954-től 1971-ig a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézetben intézeti mérnök, tud. munkatárs, főmunkatárs, osztályvezető volt, 1966-tól a Vízépítési Kutatási Főosztály vezetője. 1971–1976 között az Országos Vízügyi Hivatal főosztályvezető-helyettese, főosztályvezetője. Itt a kutatási, tervezési, szakoktatási, vízkészlet-gazdálkodási és környezetvédelmi feladatokat irányította. 1976-tól 1989-ig a Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóközpont Hidraulikai Intézetét vezette. Főigazgató helyettség után 1991-től főigazgató, s a VITUKI részvénytársaság vezérigazgatója nyugdíjazásáig, 1998. november 30-ig.

Dr. Starosolszky Ödönt június 10-én kísérték utolsó útjára családtagjai, egykori munkatársai, barátai és tisztelői. A gyászszertartást követően Dr. Varga Miklós szakállamtitkár búcsúztatta el a vízügyi szakma képviselőjében. Emlékét tisztelettel megőrizzük.

Hidrometeorológia

Április hónapot – összességében – az évszakhoz képest lényegesen melegebb, az átlagosnál kissé csapadékosabb időjárás jellemezte.

Napközben 6 °C és 28 °C közötti, míg a hajnali órákban 0 °C és 13 °C körüli hőmérsékleteket regisztráltak. A havi középhőmérséklet 13,3 °C volt, ez az érték – lényegesen – 2,7 °C-al meghaladta a sokéves átlagot. Az igazgatóság területén, átlagosan 47,1 mm csapadék hullott, amely az erre az időszakra jellemző sokéves átlagot 2,1 mm-el meghaladta.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 76,1 mm-t – a Gyulai duzzasztónál mérték, míg a legkevesebb csapadék – 23,5 mm – Ecseghalván hullott.

Területünkön 2005. november 1. és 2006. április 30-a közötti időszakban átlagosan 259,6 mm volt a lehullott csapadék mennyisége, amely 36,7 mm-el haladta meg a sokéves átlagot.

Áprilisban a talajvíz – a vizsgált kutak adatai alapján – a sokéves átlag közelében, helyenként annál magasabban helyezkedett el. Talajvízkútjainkban – az előző hónaphoz képest – lényeges vízszintváltozást nem észleltünk, a talajvíz terepszint alatt 67–390 cm között ingadozott.

Május hónapot – összességében – az évszakhoz képest kissé melegebb, az átlagosnál kissé csapadékosabb időjárás jellemezte. Napközben 13 °C és 29 °C közötti, míg a hajnali órákban 6 °C és 19 °C körüli hőmérsékleteket regisztráltak.

A havi középhőmérséklet 16,9 °C volt, ez az érték 0,6 °C-al magasabb a sokéves átlagnál. Az igazgatóság területén, átlagosan 62,9 mm csapadék hullott, amely az erre az időszakra jellemző sokéves átlagot 6,2 mm-el meghaladta.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 90,7 mm-t – Dobozon mérték, míg a legkevesebb csapadék – 33,9 mm – Németzugban hullott. Területünkön 2005. november 1. és 2006. május 31-e közötti időszakban átlagosan 322,5 mm volt a lehullott csapadék mennyisége, amely 42,9 mm-el magasabb a sokéves átlagnál.

Májusban a talajvíz – a vizsgált kutak adatai alapján – a sokéves átlag közelében, helyenként annál magasabban helyezkedett el, jelentős vízszintváltozást nem észleltünk. A talajvíz a terepszint alatt 88–390 cm között ingadozott.

Június hónapot – összességében – az évszakhoz képest kissé hűvösebb, az átlagosnál jóval csapadékosabb időjárás jellemezte. Napközben 13 °C és 35 °C közötti, míg a hajnali órákban 7 °C és 23 °C körüli hőmérsékleteket regisztráltak.

A havi középhőmérséklet 19,8 °C volt, ez az érték 0,3 °C-al maradt el a sokéves átlagtól. Az igazgatóság területén, átlagosan 88,3 mm csapadék hullott, amely az erre az időszakra jellemző sokéves átlagot – lényegesen – 22,5 mm-el meghaladta.

A gyakori és heves zápor-zivatar tevékenység következtében a csapadék területi elosztása is igen szélsőséges volt.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 166,5 mm-t – Szandazugban mérték, míg a legkevesebb csapadék – 56,3 mm – Mezögyánban hullott.

Területünkön 2005. november 1. és 2006. június 30-a közötti időszakban átlagosan 410,8 mm volt a lehullott csapadék mennyisége, amely 65,4 mm-el magasabb a sokéves átlagnál.

A havonként lehullott csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

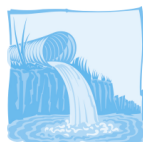
	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Márc.	Apr.	Máj.	Jún.	Ossz.
Sokéves átlag (mm)	46,8	39,0	29,3	29,8	33,0	45,0	56,7	65,8	345,4
Tárgyi időszak (mm)	25,1	62,5	27,6	50,0	47,3	47,1	62,9	88,3	410,8
Eltérés az átlagtól (mm)	-21,7	+23,5	-1,7	+20,2	+14,3	+2,1	+6,2	+22,5	+65,4

Június hónapban a talajvíz – a vizsgált kutak adatai alapján – a sokéves átlag közelében, helyenként annál magasabban helyezkedett el.

Talajvízkútjainkban – az előző hónaphoz képest – jelentős vízszintváltozást nem észleltünk. A talajvíz – a hónap folyamán – a terepszint alatt 93–400 cm között ingadozott.

Török Jánosné

Vízminőség

Országos és regionális törzshálózati mintahelyek vízminőségi osztályba sorolása a VM adatbázis adatai, az MSz 12749 szabvány alapján.

A vízvizsgálatokat a Körös-vidéki Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség végezte.

Minősítési időszak 2006.április 1.–2006. június 30.

Mintaszám: n

Mintavételi hely	n	A.	B.	C.	D.	E.
Fehér-Körös Gyulavári 9,3 fkm	6	IV	III	III	V	III
Fekete-Körös Sarkad 16,1 fkm	6	III	II	III	V	IV
Kettős-Körös Békés d.f. 116,7 fkm	3	III	II	-	-	V
Kettős-Körös M.berény kh. 103,9 fkm	6	III	III	III	V	IV
Sebes-Körös Körösszakál 59,4 fkm	6	III	III	IV	V	III
Sebes-Körös K.ladány 10,10 fkm	3	III	II	-	-	III
Hármas-Körös Gyoma 79,3 fkm	6	III	III	IV	V	IV
Hármas-Körös B.szentandrás 48,0 fkm	3	III	II	-	II	III
Élővíz-csatorna Veszely 24,2 fkm	1	IV*	-	-	-	IV**
Élővíz-csatorna Békés tork.	6	V	V	V	IV	IV

Jelmagyarázat:

- A csoport: az oxigénháztartás jellemzői I. osztály: kiváló víz
 B csoport: nitrogén és foszforháztartás jellemzői II. osztály: jó víz
 C csoport: mikrobiológiai jellemzők III. osztály: tűrhető víz
 D csoport: mikroszennyezők toxicitása IV. osztály: szennyezett víz
 E csoport: egyéb jellemzők V. osztály: erősen szenny. víz

* csak oldott oxigén alapján

** csak pH és vezetőképesség alapján

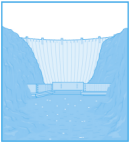
Vízminőségi kárelhárítás:

A területileg illetékes csatornaőr 2006. július 1-én a Dögös-Kákafoki főcsatorna 0-3000 fm szelvényében tömeges, a Szarvasi-holtág 14056-14826 fm szelvénye között szórványos, vélhetően a főcsatornából besodródott kagylótetem jelenlétét észlelte. A csatornaőr tájékoztatást adott arról, hogy a térségben a megelőző nap repülőgépes permetezés történt.

A Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által a helyszínen mért vízvizsgálatok az oxigénhiányos állapotot kizárták, a káresemény okának feltárására, nehézfém és növényvédőszer-maradvány vizsgálatra vízmintát vettek. A Békés megyei Növényvédelmi és Talajvédelmi Szolgálat a kagylótetemekből vett mintát és a vízmintát a Százhalombattai Vízélettani Laboratórium-ban vizsgálattatja be, a vizsgálati eredmények még nem ismertek. Igazgatóságunk a másodlagos szennyeződések elkerülése érdekében a kagyló tetemek letermeléséről a jogszabályi előírásoknak megfelelően, III. fokú készülség (07.01.15h–07.04.6h.) keretén belül gondoskodott. A letermelt kb. 1,5 q kagylótetemet a Szarvasi gyepmesteri telepre szállítottuk.

Dr. Vasas Ferencné

HIDROLÓGIA

Április hónap – a korábbi időszakhoz hasonlóan csapadékosnak mutatkozott, jelentős mennyiségek hullottak. A csapadék halmozállapota és a nappali felmelegedés mértéke függvényében egészen április végéig váltakozva nőtt, illetve csökkent a hóban tárolt vízkészlet. Május hónapban kevés mennyiség hullott, viszont június elején 20 mm-t is meghaladó mennyiségeket mértek.

Békésszentandrás	947/1970	994
Kunszentmárton	987/2000	1041
Bökény	1076/2000	1121

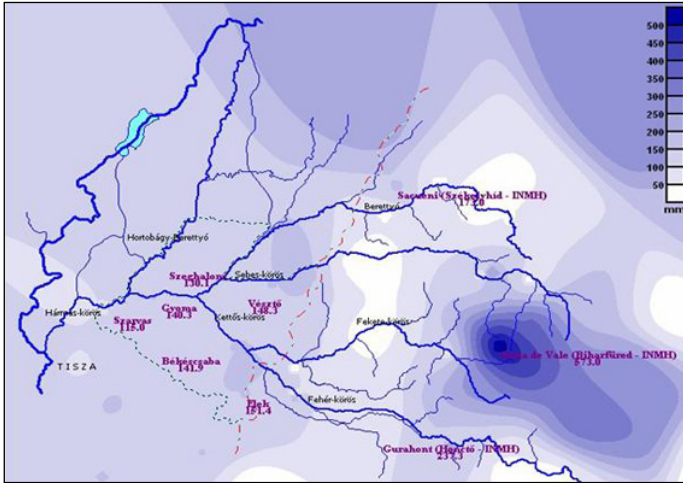
A Hortobágy-Berettyó menti árvízvédekezés rendkívüli készütség nélküli lebonyolításával, a vízrendszerben összegyülekező rendkívüli mennyiségű belvíz tározásával kapcsolatban 3 KÖVÍZIG összehangolt intézkedés- és beavatkozás-sorozatára volt szükség.

A Hármás-Körös alsó szakaszán kialakult – LNV feletti – tetőzések a Körösök vízrendszerében lévő árvízvédelmi szükségtározók üzemeltetésével nem lehetett volna érdemben befolyásolni.

A tartósan igen magas vízállások kialakulásában lényeges szerepe volt az igen kis felszínesékek melletti, nagy távolságokra ható kölcsönös visszaduzzasztásoknak.

Folyóink vízszintje, az árhullámok levonulása után, igen lassan apadt. Ez a jelenség május végéig tartott, mely után újabb árhullámok alakultak ki és vonultak le a rendszerben, de nagyságában és levonulási idejében nem közelítették meg a két hónappal korábbit.

Május hónap végén a Békésszentandrás duzzasztó üzemelt rövid időszakig, június utolsó napjaiban a kettős-körös Békés duzzasztó megkezdte üzemelését.

A csapadék területi eloszlása a Körösök vízgyűjtőjében 2006. február 15. – április 30. között

Az időszak kezdetén több vízfolyás egymásra hatása alakította ki a vízjárást.

Március végén – április elején igen magas, néhány helyen az LNV-t meghaladó vízállással tetőző árhullám vonult le a Duna magyarországi szakaszán. Ez az árhullám április második dekádjában, LNV felett tetőzött a Tisza torkolatának környezetében, majd igen lassan apadva hosszú ideig visszaduzzasztotta a Tiszát, éppen akkor, amikor a Tiszán levonuló – a Bodrog torkolata alatti szakaszon igen magas – árhullám a magyarországi alsó szakaszon összetorlódott a Maros és különösen a Körösök csapadékból és intenzív hóolvadásból sűrűn ismétlődő, külön-külön nem rendkívüli, de összességükben nagy víztömeget szállító árhullámaival.

A hidrológiai előrejelzésekben április 9-ével kezdődően jelentek meg – a Duna visszaduzzasztó hatásával összefüggésben – az LNV közeli tiszai tetőzéseket valószínűsítő előrejelzések. A Hármás-Körös vízállásait ekkor már a Tisza vízjárása határozta meg, de a Körösök vízrendszerében is (az év elejétől addig lefutott 16-on felül) további 5 jelentős árhullám keletkezett április 18-án.

A Kormány a Hármás-Körös KÖTI-KÖVÍZIG és ATI-KÖVÍZIG kezelésében lévő védelmi szakaszaira és az e folyószakaszok partvonalaiával érintett településekre április 14-én 13 órától hirdett veszélyhelyzetet. Ezen a napon már valószínű volt, hogy – a Körösök és a Maros újabb árhullámával összefüggésben – a Tisza a Hármás-Körös torkolata alatti szakaszon kissé az LNV felett fog tetőzni. A Körösök vízrendszerében ezután még 2 jelentős árhullám keletkezett 18-án.

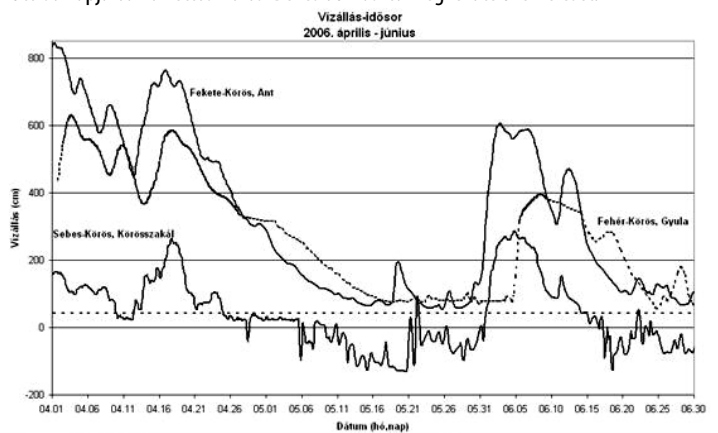
Április 17-én reggel már LNV feletti vízállások voltak a Hármás-Körös torkolata alatti Tisza-szakaszon. A Tisza tetőzése ekkor 20-ára – 21-ére volt tehető.

A Körösökön 17-én napközben újabb árhullám alakult ki. Ennek figyelembe vételével 18-án már bizonyossá vált, hogy a tetőzések még kb. 1 nappal később következnek be, s ekközben a vízállások jelentős mértékben tovább emelkednek.

A Tisza visszaduzzasztó hatása meghatározó volt. Az egymásra halmozódó árhullámok magassága a Tiszán Tiszauggal kezdődően, a Hármás-Körösön Kisörvetővel kezdődően az LNV fölé emelkedett. Igen nagy, Kisörvetőnél 3 napos, Szarvasnál 6 napos, Békésszentandrásnál 9 napos, Kunszentmártonnál és Bökénynél 12 napos volt az LNV feletti vízállások tartóssága.

Tetőző vízállások a Hármás-Körösön:

	Korábbi	LNV	Új
Gyoma	918/1970		909
Árvízkapu	895/1970		907
Szarvas	954/1970		986

Néhány jellemző állomás vízhozam értéke:

	április 30.	május 31.	június 30.
	(m ³ /s)	(m ³ /s)	(m ³ /s)
Fehér-Körös, Gyula	45,0	13,2	11,4
Fekete-Körös, Sarkad-Malomfok	75,0	41,4	29,6
Kettős-Körös, Békés	128	34,9	47,6
Sebes-Körös, Körösszakál	77,2	40,7	40,7
Sebes-Körös, Körösladány	136	45,5	55,0
Berettyó, Szeghalom	50,0	19,7	17,5
Hármás-Körös, Gyoma	280	79,8	75,4
Hármás-Körös, Kunszentmárton	380	102	235

Kurilla Lajos

F.: KÖR-KÖVÍZIG 5700 GYULA, Városház utca 26.

Díj hitelezve
Körzeti Postahivatal
GYULA I. 5701

NYOMTATVÁNY

KÖRÖS-VIDÉKI
hírlevél

Kiadó: Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. Felelős kiadó: Bak Sándor igazgató
Szerkesztő: Cserkúti Andrásné
5700 Gyula, Városház utca 26. Tel.: 66/526-400*. Fax: 66/526-407
E-mail: korkovizig@korkovizig.hu, www.korkovizig.hu
Megjelenik kéthavonta 600 példányban
Kiadványyszerkesztés: Kovács Sándor. Nyomtatás: Schneider Nyomda, Gyula, telefon: 66/461-410